

Ky dokument nuk është prova. Prova janë bajtët e ruajtur: HTML-ja e faqes, pamja e saj, dhe zinxhiri i hash-eve që i lidh. Kjo dëshmi është paraqitja e tyre, e prodhuar automatikisht. Verifikohet me kodin më poshtë **pa na pyetur ne**.

ARTIKULLI

TITULLI	Historia e pabesueshme e shkrimtarit me ngjyrë që u propozua për çminin Goncourt, por më pas u akuzua se e kish shkruar romanin me IA
ADRESA	https://lapsi.al/historia-e-pabesueshme-e-shkrimtarit-me-ngjyre-qe-u-propozua-per-cminin-goncourt-por-me-pas-u-akuzua-se-e-kish-shkruar-romanin-me-ia-i1095080
BURIMI	lapsi.al
GJENDJA	online

KOHA

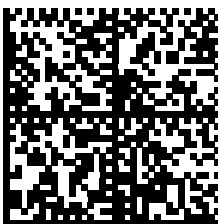
KAPUR NGA NE	5 tetor 2026, 11:51:58 UTC <i>Dritarja jonë e pasigurisë: ± 300 s — intervali me të cilin e kontrollojmë këtë burim.</i>
DEKLARUAR NGA PORTALI	5 tetor 2026, 11:48:05 UTC <i>Koha e deklaruar vjen nga pala që po vlerësohet. Ora jonë nuk preket prej saj, dhe të dyja shfaqen këtu të ndara.</i>

HASH-ET · SHA-256

PËRMBAJTJA	abfd109dce4196d39019d3b003b829e86d33bbaaee9f650519f09c234308d13d
TEKSTI	1850a005a141ab22c24da2958bc9531157ed9abea615520cad90d1b587ea67a1
PAMJA	a6d31150bcfdf3139315f1b45a537213b59f5d3d064ad099bee798bd594b6d03

ZINXHIRI I PROVËS

KJO HYRJE	dcb0fff4727746f33b38d940be2cff36a11fd4aafb2e58803a58c950af2a0919
E MËPARSHMJA	—
RRËNJA MERKLE	—
ANKORIMI	nuk është ankoruar ende <i>Kjo hyrje nuk është përfshirë ende në asnjë pemë Merkle të dërguar. Zinxhiri i hash-eve provon rendin dhe integritetin; koha jo.</i>

SKANOJE PËR TA VERIFIKUAR

Kodi të nxjerr te eksploruesi i STAMLES. Ai regjistër nuk është yni: nëse serveri ynë bie nesër, vula mbetet aty ku është.

Faqja tregon njërën nga tri gjendjet — **nuk u gjet**, **në radhë**, ose **e konfirmuar** me bllokun, rrënjën Merkle dhe transaksionin në Polygon. Krahajo hash-in që gjen atje me atë të shtypur më lart: nëse përputhen, kjo kapje ekzistonte para asaj ore, dhe ne nuk mund ta kishim ndryshuar pas saj.

<https://scan.stamles.eu/verify/dcb0fff4727746f33b38d940be2cff36a11fd4aafb2e58803a58c950af2a0919>

PAMJA E FAQES

Renderuar nga HTML-ja jonë e ruajtur, jo nga rrjeti. **Riprodhon kopjen tonë, jo pamjen e atëhershme:** stilet dhe imazhet e largëta mund të mos ekzistojnë më ose të kenë ndryshuar.

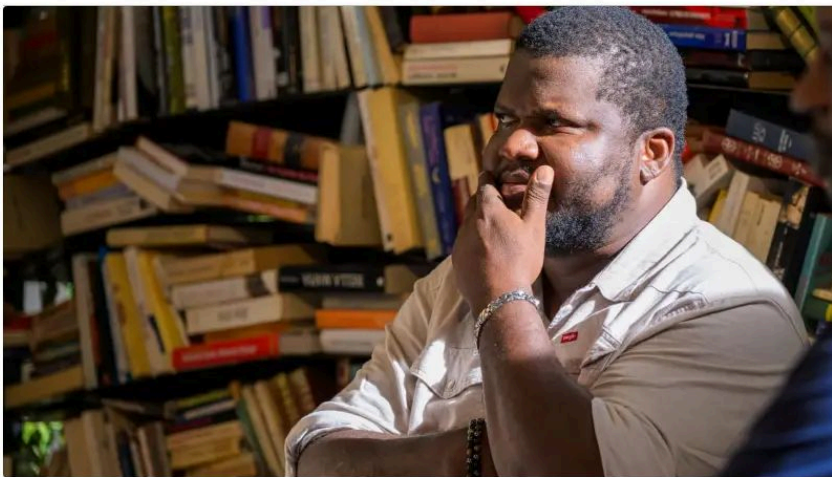
Motori: chromium-stored+assets · dritarja 1280×1024 px

Historia e pabesueshme e shkrimtarit me ngjyrë që u propozua për çminin Goncourt, por më pas u akuzua se e kish shkruar romanin me IA

THÉLYSON ORÉLIEN: Nga "fenomen" i letërsisë të "i përndjekuri", një shkrimtar i lënë vetëm

LAPSI.AL • 5 OCTOBER 2026

Nga Rachid Laïreche – Libération

Bota e letërsisë franceze duket se ka humbur ekuilibrin. Brenda pak ditësh, gjithçka është përbysur. Botues, shkrimtarë dhe drejtues shtëpish botuese përipiqen, zakonisht në mënyrë anonime, të gjejnë fjalët e duhura për të përshkruar atë që ka ndodhur.

Thélyson Orélien, 38 vjeç, autor i romanit "Ishte kjo ose të vdisja" (C'était ça ou mourir), botuar nga Grasset më 19 gusht, ra nga qielli në vorbullën e një skandali. Romani, i cili ishte shndërruar në një nga fenomenet e sezonit letrar francez dhe ishte përfshirë në listat e disa prej çmimeve më prestigjioze, qe shitur deri në ato momente më shumë se 65 mijë kopje.

Pastaj gjithçka u përbys.

Orélien u detyrua të ndërpriste promovimin pasi u akuzua se kishte përdorur inteligjencën artificiale në shkrimin e romanit. Më pas, kundër tij plasën akuza të tjera për plagjiaturë në tekste të mëparshme.

Por kjo histori flet për shumë më tepër se sa një debat mbi AI-në apo plagjiaturën. Ajo prek xhelozinë, përkatësinë klasore, racizmin, luftën mes shtëpive botuese, cinizmin e industrisë së librit, çmenduritë e çmimeve letrare dhe pyetjen gjithnjë e më të madhe mbi vendin e inteligjencës artificiale në letërsi.

Në të njëjtën kohë, është historia e ambicies së një shkrimtari kanadezo-haitian që kërkonte vetëm një vend të vogël në botën e letërsisë.

Por gjithçka doli jashtë kontrollit.

Më 27 shtator, i lodhur dhe i çorientuar, Thélyson Orélien u kthye në Kanada, pasi, siç shprehet ai, ishte "përndjekur", pa hequr dorë nga e vërteta e tij.

ide

Keqkuptimi kryeministrit mbi anti-korrupsionin
Blendi Kajsia

Ana pozitive e ankthit prej të pandehuri të Edi Ramës
Andi Bushati

MOTITIRANA

25°C

KËMBIMIEURO

91.92

aktuale

18:37

PKD: Nesër votohet ligji për "Specialen", jo pazar për Presidentin e ri

22:48

"Nuk ka BE me Edi Ramën"/
Protesta vijon,
paralajmërohet tubimi i
madh në 13 tetor

Ekosistemi shqiptar i inovacionit prezantohet në Bits & Pretzels: 17 startupe, nga Shqipëria, Kosova dhe diaspora

Ndiqe Lapsin edhe në

Kapitulli I – Ankandi

Romani "Ishte kjo ose të vdisja", i botuar fillimisht në mars në Kanada, ishte kthyer në një sukses të madh për shtëpinë botuese të pavarur Boréal. PVRbënte suksesin e saj më të madh në 60 vite ekzistencë. Lajmi kaloi shpejt Atlantikun.

Në Francë, rreth romanit u zhvillua pothuajse një ankand në pranverë, siç ndodh zakonisht me librat e suksesshëm të botuar më parë jashtë vendit.

Historia e romanit sillet rreth Jonas Dorléon, një profesor historie dhe gjeografie që detyrohet të largohet nga Haiti nën kërcënimin e bandave dhe përshkallëzimin e dhunës në lagjen e tij në Port-au-Prince.

Një agjente letrare ndërmjetësoi mes Kanadasë dhe Francës dhe ia ofroi librin tetë shtëpive botuese. Ankandi u përshkallëzua shumë më shpejt nga sa pritej.

"Ofertat arritën shumë më lart se parashikimet. Boréal priste katër herë më pak", tregon një prej pjesëmarrësve.

Romani kishte gjithçka që mund të kërkonte tregu: një poet dhe refugjat haitian që rrëfente në mënyrë prekëse historinë e mërgimit të tij.

"Një mundësi perfekte për të shitur libra dhe për të pasur edhe një ndërgjegje në paqe", thotë një prej botuesve.

Pothuajse të gjithë u futën në garë me sytë mbyllur.

Vetëm një botues u tërhoq pasi vuri re disa "mospërputhje" në tekst. Sot, ai nuk pendohej. As humbësit e ankandit nuk pendohen. Përkundrazi, që prej shpërthimit të skandalit, shumë prej tyre thonë në kor se ndiejnë lehtësim.

Në fund, Grasset e fitoi garën pasi pagoi më shumë se 80 mijë euro për të drejtat e romanit.

Në Saint-Germain-des-Prés, entuziazmi ishte i jashtëzakonshëm.

Romani cilësohej si "i butë", "i ngrohtë", një tekst që i bënte mirë moralit në një botë gjithnjë e më brutale.

Dyshimi nuk ekzistonte.

Thélyson Orélien do të ishte fenomeni i sezonit letrar.

Kapitulli II Dalja – triumfale

Gjërat nisën pikërisht siç pritej.

Ishte kjo ose të vdisja shkëlqeu në libraritë franceze gjatë verës. Autori debutues u ngjiti në krye të shitjeve. Kritikët ishin entuziaste.

Festivalet letrare, mediat dhe libraritë nisën të kërkonin praninë e tij. Një "fenomen" me një fytyrë simpatike.

Në Grasset festohej.

Tani, sukcesi i njërit po bëhej arsyeja e pakënaqësisë së të tjerëve.

Xhelozia e sëmurë e botës letrare hyri në skenë.

Orélien u shfaq në të gjitha listat e para të çmimeve të vjeshtës: Goncourt, Renaudot, Femina, Médicis.

Një "Grand Slam" i rrallë për një autor debutues.

Por historia e emigrantit simpatik nuk po i bënte më të gjithë të qeshnin.

Pyetjet nisën të shfaqeshin:

A e kishte shkruar vërtet vetë librin?

Si mund të shkruante një roman kaq të mirë dikush që në të folur përdorte një fjalor kaq të thjeshtë?

Jeta e Orélien filloi të hetohej nga armiq të rinj. "Çfarë fsheh?" "Si arriti deri këtu?"

Një botues që e kishte mbrojtur për ditë me radhë, përpara se të merrte distancë prej tij, e shpjegon kështu:

"Po bëhej një pretendent serioz për shumë çmime. Kjo ishte e vështirë për ata që nuk e pëlqenin librin dhe sidomos për ata që nuk duronin dot të shihnin një të huaj të ardhur nga larg duke shkëlqyer."

Skeptikët vunë re një "mospërputhje mes gjuhës së tij të shkruar dhe asaj të folur".

Megjithatë, Orélien vazhdonte rrugëtimin e tij.

Udhëtonte nëpër Francë, takohej me lexuesit dhe ende kishte shumë mbështetës në media, botime dhe librari.

Më 21 shtator erdhi kurorëzimi i parë: Çmimi Fnac për romanin.

Dielli dukej se shkëlqente mbi të. Por vetëm për pak minuta.

Me interes nga publiku

Incident në laboratorin rus, dyshohet se ka dalë një infeksion i rrezikshëm

Berisha fillon të luajë, njofton protestë kombëtare

Pikëpyetjet e sulmit në "FlyDubai"/ Dritëhijet rreth Trump dhe Netanyahu

Shqiptarët bëhen bashkë në Serbi/ Çfarë synon koalicioni që ka mbështetjen e Albin Kurtit

Kapitulli III – Stuhia

Pak minuta pas shpalljes së çmimit Fnac, shpërtheu stuhia.

Një llogari anonime në rrjetet sociale, me emrin “Balance ton Claude”, pretendoi se “fenomeni i sezonit letrar” e kishte shkruar romanin “pothuajse tërësisht me inteligjencë artificiale”.

Pretendimi mbështetej në analizën e romanit nga detektori i AI-së Pangram. Akuzat u përhapën me shpejtësi.

Më vonë do të mësohej se pas llogarisë qëndronte Samuel Fitoussi, kronist i Le Figaro.

Thélyson Orélien i mohoi akuzat në një bisedë telefonike. Ai foli për dashurinë e tij ndaj fjalëve dhe shkrimit, për moskuptimin e asaj që po ndodhte dhe për xhelozinë. Por mbi të gjitha foli për sulmet raciste që po derdheshin në rrjetet sociale.

Një shkrimtar i zi, haitian, që mbron emigrantët, sapo është kurorëzuar me sukses dhe tani akuzohet për mashtrim?

Për të djathtën ekstreme, shkruan Libération, kjo ishte një mundësi e artë.

Grasset, tashmë e përfshirë në një situatë kaotike, doli në mbrojtje të autorit.

Brenda shtëpisë botuese, disa nisën të flisnin për “racistë dhe ziliqarë”. Nuk bëhej fjalë për të vënë në dyshim kampionin e tyre.

Edhe autorë dhe ish-punonjës të Grasset, e mbështetën Orélien.

Dyshimi, në atë moment, pothuajse nuk ekzistonte.

Pas tij u rreshtuan emra si Pascal Bruckner, Tania de Montaigne, Frédéric Beigbeder dhe Virginie Despentes.

Ata kërkonin një mënyrë për ta nxjerrë autorin nga kurthi.

Një tekst i përbashkët nisi të qarkullonte.

Por koha po mbaronte.

Përplasja në media dhe në rrjetet sociale u bë e ashpër. Një botuese e njohur e Saint-Germain-des-Prés e përmbledh kështu situatën: “Grasset, e cila ishte shndërruar në një shtëpi botuese fantazmë, duhej ta kishte menaxhuar komunikimin duke i dhënë fund shpejt polemikës. Duhej ta kishte tërhequr autorin që në fillim, për ta mbrojtur dhe për t’i dhënë kohë së vërtetës të zbulohet.”

Por situata kishte dalë tashmë jashtë kontrollit.

Debat, fillimisht mbi AI-në, u kthye shpejt në një debat mbi racizmin, vendin e autorëve të zinj në letërsi dhe mënyrën se si industria e botimeve përzgjedh dhe trajton “fenomenet” e saj.

Dhe ndërsa shtëpitë botuese përpiqeshin të gjenin një përgjigje, lindën pyetje të reja për vetë besueshmërinë e mjeteve që pretendojnë të zbulojnë përdorimin e inteligjencës artificiale.

Nga “fenomen” në të përndjekur

Polemika mori një kthesë edhe më të fortë kur media kanadeze ndërhyri në histori. Gazeta La Presse dhe transmetuesi publik Radio-Canada zbuluan se Thélyson Orélien kishte publikuar më herët disa tekste, mes tyre edhe një kronikë dhe një tregim, ku ishin konstatuar pasazhe të plagjiuara. Tashmë ai ishte i rrethuar. Paradoksi ishte i plotë: romani vazhdonte të shitej në librari, por autorit po i shembeshin njëra pas tjetrës mbështetjet. Më 25 shtator erdhi pasoja e parë konkrete.

Akademia Goncourt njoftoi tërheqjen e romanit nga përzgjedhja e saj. Libri, i cili ishte i vetmi që ende mbante një mbështetje të fortë në listë, u përjashtua. Natën e asaj dite, gjithçka dukej e mbyllur.

Kapitulli IV – “Duam të më mbyllin gojën”

Gjatë këtyre ditëve, Orélien kaloi nëpër gjendje të ndryshme: një mëngjes ishte i qetë, më pas i zemëruar, pastaj i dorëzuar.

Gjithçka varej nga lajmi i radhës. Ai ishte larguar nga Haiti në vitin 2010, pas një tërmeti shkatërrues, për t’u bashkuar me familjarët në Kanada. Nuk kishte kërkuar kurrë famën. “E dua takimin me lexuesit, por e kam të vështirë me fansat. Nuk i duroj skenat, ceremonitë dhe gjithë këto mënyra të sjelljes”, kishte thënë ai përpara se gjithçka të shpërthente.

“Kur njerëzit më quajnë fenomen, e teprojnë. Kjo fjalë duhet t’i rezervohet motit.”

Tani, telefoni i tij ishte mbushur me mijëra mesazhe mbështetjeje.

Por realiteti ishte i pamëshirshëm.

Ai u detyrua të pezullonte promovimin e librit.

Pas zbulimeve për plagjiaturën, nuk mund të vazhdonte më.
Thélyson Orélien, i cili lexon dhe shkruan që kur ishte i ri, kishte ëndërruar vetëm të botonte libra në Kanada.
Botimi në Francë, përkthimi në dhjetëra vende dhe nominimet për çmimet prestigjioze nuk ishin në planin e tij.
Tani, në mes të stuhisë, përsëriste të njëjtën fjali:
“Ata nuk kërkojnë të prekin librin tim. Ata duan të prekin zërin tim. Duan të më mbyllin gojën.”
“Ata”, sipas tij, janë e djathta ekstreme, por edhe armiqtë e rinj të botës së Saint-Germain-des-Prés.
Ai nuk e pranoi përdorimin e inteligjencës artificiale, ndërsa akuzat për plagjiaturë vazhdonin.
Orélien duhej të kthehej në Ottawa në mesin e tetorit. Por, në vend të kësaj, u largua në heshtje më 27 shtator.
Kaloj Atlantikun në drejtimin e kundërt.
Erzhi në Francë si një “fenomen” që nuk e kishte kërkuar këtë emër.
U largua si një shkrimtar i lodhur, i tronditur dhe, sipas fjalëve të tij, “i përndjekur”.
Tani dëshiron vetëm të pushojë dhe të vendosë mendimet në vend.
Disa njerëzve u ka premtuar se do të rikthehet së shpejti për të thënë me zë të lartë të vërtetat e tij.
Të tjerëve u ka lënë një përgjigje më të errët:
“Këtë do ta marr me vete në varr”

Marrë nga Liberation, përgatiti T.Cela, Lapsi.al

Të keshilluara

SHBA propozon takim trepalësh me Rusinë dhe Ukrainën, Kievi pranon

Shtetet e Bashkuara kanë propozuar një raund të ri bisedimesh mes Rusisë dhe Ukrainës, në përpjekje për të rikthye...

Gara e ethshme/ SHBA, Rusia dhe Kina duan të dërgojnë reaktorë bërthamorë në Hënë

Në fund të gushtit, NASA u kërkoi partnerëve të saj të përgatiteshin për të ndërtuar një reaktor bërthamorë...

Incident në laboratorin rus, dyshohet se ka dalë një infeksion i rrezikshëm

PAMJET/ Rusia godet urën e Kievit kur në qytet ndodhej kancelari gjerman

Rusia ka goditur me dron Urën Veriore të Kievit, në një sulm që shkaktoi dëme dhe plagosi dy persona. Sipas "The Guardian", kjo &e...

Pikëpyetjet e sulmit në "FlyDubai"/ Dritëhijet rreth Trump dhe Netanyahu

Nga kabina e një aeroplanit që shkonte në Tel Aviv, te qendrat e votimit në Izrael dhe Shtetet e Bashkuara. Distanca është politik...

Pamja këtu është e ri-koduar për ta futur në dokument. Artefakti autoritar është skedari WebP i ruajtur, dhe hash-i i tij është ai i shtypur te faqja e parë — pra dallimi është i verifikueshëm, jo i fshehur.